

**ZASADY FORMUŁOWANIA USTALEŃ DOTYCZĄCYCH
ZASAD OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW
W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

propozycja z dn. 3 lutego 2006 roku

§1

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zwanych dalej planami miejscowymi ustalenia dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków formułuje się według następujących wzorców:

1) wzorzec ustaleń mających na celu objęcie ochroną obiektów zabytkowych nie wpisanych do rejestru zabytków, w tym wpisanych do gminnej ewidencji zabytków:

1. Obejmuje się ochroną [*określenie obiektu lub obszaru lub lista takich obiektów lub obszarów w kolejnych punktach*] [*„przedstawiony” lub „przedstawione”*] na rysunku planu, co oznacza, że ma zastosowanie art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami [Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.] i art. 39. ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane [Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z późn. zm.].
2. Zakres ochrony, o której mowa w ust. 1 obejmuje [*zakres ochrony określony w jednym zdaniu*] *lub* [*„: [zakres ochrony określony w kolejnych punktach]”*].
3. Celem ochrony, o której mowa w ust. 1, jest [*cel ochrony określony w jednym zdaniu*] *lub* [*„: [cele ochrony w określone w kolejnych punktach]”*].
4. W odniesieniu do objętego ochroną [*„obiekty” lub „zespołu obiektów” lub „obszaru”*], o którym mowa w ust. 1, obowiązują następujące ustalenia:
 - 1) [*przykład zakazu*] zakazuje się [*„wyburzenia” lub/i „rozbudowy” lub/i „nadbudowy” lub/i „zmiany formy elewacji” lub/i „zmiany formy dachu” lub/i lista innych czynności zakazanych*] [*obiekt objęty zakazem lub „następujących obiektów: [lista obiektów objętych zakazem];”*]
 - 2) [*przykład nakazu*] w przypadku [*„remontu” lub/i „przebudowy” lub/i „rozbudowy” lub/i „podjęcia robót budowlanych”*] [*„obiekty” lub „na obiekcie”*], o którym mowa w ust. 1, lub jego części obowiązuje przeprowadzenie prac [*„konserwatorskich” lub „restauratorskich” lub „rewaloryzacyjnych”*] tego obiektu lub odpowiednio jego części [*nic lub „w następującym zakresie:*
 - a)
 - b)];
 - 3) zakazuje się [*zakres zakazu*];
 - 4) obowiązuje [*zakres nakazu*];
 - 5) dopuszcza się [*zakres dopuszczenia*];
 - 6)
- 4a. W odniesieniu do objętego ochroną [*„obiekty” lub „obszaru”*], o którym mowa w ust. 1, [*treść przepisu w przypadku, gdy wprowadza się tylko jeden przepis*].

Komentarz

Według wzorca ustalenia obejmujące ochroną obiekt, zespół obiektów lub obszar mogą się składać z czterech ustępów. W pierwszym określa się obiekt, zespół obiektów lub obszar obejmowany ochroną. W drugim określa się zakres ochrony, w trzecim cel ochrony, a w czwartym listę przepisów służących jego ochronie. Formę ustalenia 4a stosuje się wtedy, gdy ochronie służy tylko jeden przepis.. Określenie celu ochrony nie jest konieczne. Można więc pominąć trzeci ustęp.

2) wzorzec ustaleń odnoszących się do zabytków lub zespołu zabytków wpisanych do rejestru zabytków;

1. W odniesieniu do [„zabytku” lub „zespołu zabytków” lub „obszaru”] [nazwa obiektu lub zespołu lub obszaru] [„z otoczeniem” lub *nic*] wpisanego do rejestru zabytków o numerze [numer w rejestrze zabytków] obowiązują następujące ustalenia:
 - 1) [przykład zakazu] zakazuje się [„wyburzenia” lub/i „rozbudowy” lub/i „nadbudowy” lub/i „zmiany formy elewacji” lub/i „zmiany formy dachu” lub/i lista innych czynności zakazanych] [[obiekt objęty zakazem] lub [„następujących obiektów: [lista obiektów objętych zakazem”]]];
 - 2) [przykład nakazu] w przypadku [„remontu” lub/i „przebudowy” lub/i „rozbudowy” lub/i „podjęcia robót budowlanych”] [„obiekty” lub „na obiekcie” lub „obiektów” lub „na obiektach”] [określenie obiektu lub obiektów], o którym mowa w ust. 1, lub [„jego” lub „ich” lub „na jego” lub „na ich”]] części obowiązuje przeprowadzenie prac [„konserwatorskich” lub „restauratorskich” lub „rewaloryzacyjnych”] tego obiektu lub odpowiednio [„jego części” lub „ich części”] [*nic* lub „w następującym zakresie:
 - a)
 - b)”];
 - 3) zakazuje się [zakres zakazu];
 - 4) obowiązuje [zakres nakazu];
 - 5) dopuszcza się [zakres dopuszczenia];
 - 6)

Komentarz

Nie jest właściwe obejmowanie ochroną zabytków nieruchomych, ich zespołów i obszarów oraz ich otoczeń wpisanych do rejestru zabytków. Równałoby się to niepotrzebnemu objęciu ochroną obiektów i obszarów już chronionych. Zabytki i obszary wpisane do rejestru zabytków należy uwidocznic w planie miejscowym jako treść informacyjną.

Przedstawiony wzorzec stosuje się wtedy, gdy do planu wprowadza przepisy odnoszące się do sposobu ochrony obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków.

Wprowadzanie ustaleń odnoszących się do zabytków nieruchomych, ich zespołów i obszarów oraz ich otoczeń wpisanych do rejestru zabytków ocenia się jako korzystne. Dzięki nim inwestor nie angażuje się w niepotrzebne opracowanie projektów, które wcześniej służby konserwatorskie uznały za niemożliwe do zaakceptowania. Nie próbuje również przekonywać tych służb do takich projektów. Skracca się dzięki temu czas na przygotowanie inwestycji.

Z drugiej strony wprowadzenie takich przepisów może być trudne ze względu na brak pełnego rozpoznania historycznego obiektów przy potencjalnej dużej różnorodności działań inwestycyjnych.

3) wzorzec ustaleń odnoszących się do strefy ochrony konserwatorskiej w przypadku, gdy przedmiotem ochrony są nieruchome zabytki inne niż archeologiczne;

1. Ustala się strefę ochrony konserwatorskiej [symbol strefy] [„o granicach przedstawionych na rysunku planu” lub „na całym obszarze objętym planem”].
2. Celem ochrony w strefie ochrony konserwatorskiej [symbol strefy] jest [[cel ochrony określony w jednym zdaniu] lub [„: [cele ochrony w określone w kolejnych punktach”]]].
3. W strefie ochrony konserwatorskiej [symbol strefy] obowiązują następujące ustalenia:
 - 1) zakazuje się [zakres zakazu];
 - 2) obowiązuje [zakres nakazu];
 - 3) dopuszcza się [zakres dopuszczenia];
 - 4)
- 3a. W strefie ochrony konserwatorskiej [symbol strefy] [treść przepisu w przypadku, gdy wprowadza się tylko jeden przepis].

4. Ustalenia z ust. 3 pkt [numery punktów] nie odnoszą się do „obiektów” lub „zespołów obiektów” lub „obszarów” [„wpisanych do rejestru zabytków” lub „objętych ochroną na mocy § [nr paragrafu]

Komentarz

Wzorce przedstawionymi w pkt 1 i 2 obejmują przepisy odnoszące się do obiektów, zespołów obiektów i obszarów objętych ochroną na mocy planu miejscowego lub wpisu do rejestru zabytków. Natomiast strefę ochrony konserwatorskiej ustala się w celu wprowadzenia przepisów służących ich ochronie, jednak odnoszących się do innych obszarów oraz obiektów i zespołów obiektów istniejących lecz nie objętych ochroną obiektów, a także do tych, które mogą powstać w przyszłości.

W planie miejscowym należy rozstrzygnąć, czy regulacje strefy ochrony konserwatorskiej powinny odnosić się i w jakim zakresie do obiektów, zespołów obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków lub obejmowanych ochroną na mocy planu miejscowego.

Według wzorca ustalenia dla jednej strefy mogą się składać z czterech ustępów. W pierwszym ustala się strefę, wskazując jej granice. W drugim cel ochrony, w trzecim listę przepisów obowiązujących w strefie, a w czwartym wskazuje się te przepisy z ustępu trzeciego, które nie dotyczą obiektów, zespołów obiektów i obszarów objętych ochroną przez wpis do rejestru zabytków lub na mocy planu miejscowego (przez wprowadzenie ustalenia według wzorca 1). Formę ustępu 3a stosuje się wtedy, gdy w strefie wprowadza się tylko jeden przepis. Ustalenie celu ochrony nie jest konieczne.

4) wzorzec ustaleń odnoszących się do strefy ochrony konserwatorskiej w przypadku, gdy przedmiotem ochrony są nieruchome zabytki archeologiczne;

1. Ustala się archeologiczną strefę ochrony konserwatorskiej [symbol strefy] [„o granicach przedstawionych na rysunku planu” lub „na całym obszarze objętym planem”].
2. Zakres ochrony w archeologicznej strefie ochrony konserwatorskiej [symbol strefy] obejmuje [„znajdujące się” lub „mogące się znajdować”] w niej [„następujące” lub *nic*] nieruchome zabytki archeologiczne [określenie obiektu lub wyliczenie obiektów lub *nic*], co oznacza, że może mieć zastosowanie art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami [Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 ze zmianą].
3. Celem ochrony w strefie ochrony konserwatorskiej [symbol strefy] jest [[*cel ochrony określony w jednym zdaniu*] lub [„: [cele ochrony w określone w kolejnych punktach]”]].
4. W archeologicznej strefie ochrony konserwatorskiej [symbol strefy] obowiązują następujące ustalenia:
 - 1) nieruchome zabytki archeologiczne należy uwzględnić przy zabudowie i zagospodarowaniu terenów leżących w tej strefie, co jest możliwe po przeprowadzenia wyprzedzających ratowniczych badań archeologicznych;
 - 2) zakazuje się [przedmiot zakazu];
 - 3) obowiązuje [przedmiot nakazu];
 - 4)
 - 5)

Komentarz

Wprowadzenie odrębnych stref ochrony konserwatorskiej dla zabytków archeologicznych jest uzasadnione tym, że w odniesieniu do nich obowiązują inne przepisy.

W ustępie drugim w przypadku, gdy istnienie zabytków archeologicznych jest pewne, używa się słów „znajdujące się”. W przypadku braku takiej pewności używa się słów „mogące się znajdować”.

Ustalenie w ustępie 4 pkt 1 oznacza, że w przypadku zamierzonej inwestycji, inwestor będzie zobowiązany do badań archeologicznych zgodnie z art. 31 ust.1 ustawy z dnia 23 lipca

2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Plan miejscowy jednak nie ustala tego obowiązku, lecz o nim informuje.

Ustalenie celu ochrony nie jest konieczne.

5) wzorzec ustaleń służących do ochrony widoków i panoram:

1. Obejmuje się ochroną widok nr [nr widoku] z [„punktu” lub „linii” lub „obszaru”] [nic lub określenie położenia punktu, linii lub obszaru] w zakresie kątowym określonych na rysunku planu. [w przypadku, gdy punkt, linia lub obszar znajdują się w obszarze objętym planem]
- 1a. Obejmuje się ochroną widok nr [nr widoku] z [„punktu” lub „linii” lub „obszaru”] [określenie położenia punktu, linii lub obszaru] w zakresie kątowym [określenie zakresu kąтового].
2. Przedmiotem ochrony w widoku nr [numer widoku], o którym mowa w ust. 1, [„jest [przedmiot ochrony określony w jednym zdaniu]” lub „są [przedmiot ochrony w określony w kolejnych punktach]”].
3. Dla widoku nr [numer widoku], o którym mowa w ust. 1, obowiązują następujące ustalenia:
 - 1) dominantą architektoniczną w widoku może być wyłącznie [obiekt, który ma być dominantą];
 - 2) wysokość żadnego obiektu nie może przekroczyć wysokości [określenie obiektu];
 - 3)

Komentarz

Nie zawsze jest możliwa prawnie ochrona widoku z punktu, linii lub obszaru położonego poza obszarem objętym planem.

Ochrona widoków i panoram może być realizowana przez wprowadzenie stref ochrony konserwatorskiej na obszarach, których zabudowa i zagospodarowanie stanowi lub może stanowić komponentę widoku lub panoramy.

§2

Ustalenia planów miejscowych dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków mogą być formułowane inaczej niż według wzorców, o których mowa w §2, w przypadku, gdy wynikają z innych potrzeb niż ta ochrona, w tym szczególnie z potrzeb kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu w sposób zapewniający ład przestrzenny.

§3

Na rysunkach planów miejscowych oznacza się obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 2 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu planu zagospodarowania przestrzennego oraz granice parków kulturowych. Oznaczenia te nie są obowiązującymi ustaleniami planu miejscowego, a ich znaczenie jest informacyjne.

§4

Na rysunkach planów miejscowych granice stref ochrony konserwatorskiej, a także otoczeń zabytków i zespołów zabytków muszą być wyznaczone jednoznacznie, w tym granice archeologicznych stref ochrony konserwatorskiej.

Komentarz

Często stosowane sformułowanie „wszelka działalność inwestycyjna w obrębie stanowiska archeologicznego, a także oraz w jego bezpośrednim otoczeniu” jest niedopuszczalne, bo zakłada uznaniowość zasięgu ograniczeń w użytkowaniu terenu. Biorąc pod uwagę, że pozwolenia na budowę wydawane są przez właściwego starostę powiatu, jego służby nie mają w takim przypadku możliwości obiektywnego stwierdzenia, czy ograniczenia wynikające z ochrony relikwów archeologicznych mają zastosowanie do danego terenu, czy nie (jak daleko należy

pojmować „otoczenie”?). Podobnie rzecz się ma z „otoczeniem” obiektów wpisanych do rejestru oraz ewidencji budynków. W związku z tym konieczne jest jednoznaczne określenie granic strefy ochrony konserwatorskiej nawet w przypadku, gdy brak pełnego rozpoznania usytuowania obiektów będących przedmiotem ochrony.

§5

W planach miejscowych nie mogą znaleźć się ustalenia tożsame z przepisami zawartymi w ustawach i w rozporządzeniach, w tym w szczególności:

- 1) ustalenia zobowiązujące do pokrycia przez osobę fizyczną lub jednostkę organizacyjną, która zamierza finansować roboty budowlane przy zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru lub objętym ochroną konserwatorską na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, kosztów badań i dokumentacji badań archeologicznych, ponieważ ustalenia te są tożsame z art. 31. ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- 2) ustalenia zobowiązujące do uzyskania pozwolenia właściwych służb konserwatorskich na prowadzenie badań wykopaliskowych, ponieważ ustalenie to jest tożsame z art. 31. ust. 2 i art. 36 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- 3) ustalenia zobowiązujące inwestora do przeprowadzenia na swój koszt badań konserwatorskich, architektonicznych lub archeologicznych obiektu wpisanego do rejestru zabytków, ponieważ ustalenia te są tożsame z art. 36. ust. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- 4) ustalenia zobowiązujące do uzgadniania robót budowlanych, w tym ziemnych przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków, a także rozbiórki tych obiektów, z właściwymi służbami konserwatorskimi, ponieważ ustalenia te są tożsame z art. 39. ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane;
- 5) ustalenia zobowiązujące do uzgadniania robót budowlanych, w tym ziemnych przy obiektach nie wpisanych do rejestru zabytków, lecz objętych ochroną na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z właściwymi służbami konserwatorskimi, ponieważ ustalenia te są tożsame z art. 39. ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane;
- 6) ustalenia obejmujące ochroną wszystkie odkryte w czasie robót ziemnych przedmioty zabytkowe i określające sposób postępowania z nimi, ponieważ ustalenia te są tożsame z art. 32 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- 7) ustalenia zobowiązujące do przestrzegania określonych przepisów prawa, ponieważ jest ono oczywiste, a ponadto jednocześnie wynika z niego, że nie wymienionych przepisów nie trzeba przestrzegać.

Komentarz

Treść §5 wynika z rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”. Wprowadzanie do planów miejscowych przepisów obowiązujących ustaw i rozporządzeń jest obciążone ryzykiem sprzeczności z nowym prawem. Ponadto wprowadzenie wprost regulacji wynikających odrębnych przepisów może prowadzić do przekroczenia zakresu regulacji przewidzianego dla planu miejscowego. Rada gminy uchwalając je narusza prawo wykraczając poza przyznane jej kompetencje.

§6

W planie miejscowym nie mogą się znaleźć ustalenia o treści wykraczającej poza zakres określony art. 15 ust. 2 i 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 23 marca 2003 r., w tym w szczególności:

- 1) ustalenia zobowiązujące do opiniowania robót budowlanych, w tym ziemnych, przez właściwe służby konserwatorskie;

- 2) ustalenia zobowiązujące inwestora lub inny podmiot do sporządzenia jakiejkolwiek dokumentacji, w tym studium historyczno-konserwatorskiego obiektu nie wpisanego do rejestru zabytków, ponieważ nie można żądać dołączenia do wniosku o pozwolenie na budowę lub rozbiórkę innych dokumentów poza określonymi w art. 33 ust. 2, 3 i 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane;
- 3) ustalenia zobowiązujące do przeprowadzenia prac konserwatorskich, w tym rewaloryzacji bez określenia, w przypadku podjęcia jakich działań inwestycyjnych obowiązuje się przeprowadzenie tych prac;
- 4) ustalenia zobowiązujące do usunięcia obiektów, ponieważ są one sprzeczne z art. 35 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 23 marca 2003 r.;
- 5) ustalenia zobowiązujące do preferowania określonych rozwiązań przestrzennych, ponieważ ustalenia takie nie mają znamion prawa, a ponadto nie ma żadnej procedury służącej ich realizacji;
- 6) ustalenia zobowiązujące do przeprowadzania wyprzedzających, ratowniczych badań archeologicznych, ponieważ można je uznać za przekroczenie art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w którym jest mowa o tym, że nakładanie podatków oraz danin publicznych może nastąpić wyłącznie w drodze ustawy.

Komentarz

Plan miejscowy nie może nakładać obowiązków finansowania czegokolwiek na żadne podmioty, gdyż nie ma do tego uprawnienia wynikającego z art. 15 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wszelkie zabytki archeologiczne są własnością Skarbu Państwa a prowadzenie badań archeologicznych ma obciążać finansowo inne podmioty, zatem takie świadczenie ma charakter daniny publicznej i musi mieć umocowanie ustawowe. Ustalenia w tym zakresie istotnie zawiera art. 32, ust. 5, pkt 3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

§7

W planie nie mogą się znaleźć zapisy odnoszące się do niezdefiniowanych prawnie pojęć konserwatorskich, w tym do stref ochrony konserwatorskiej „A”, „B”, „W”, „E”, „OW”.

Komentarz

Okolo 20 lat temu powstał zarys metodologii określania stref ochrony konserwatorskiej. Jego główne założenia zostały opublikowane przez Michała Witwickiego reprezentującego Zespół Ekspertów Międzyresortowej Komisji ds. Rewaloryzacji Miast i Zespołów Staromiejskich w kwartalniku „Ochrona Zabytków”, nr 3-4 z 1985 roku. Ów zarys metodologii badawczej zawierał propozycję wydzielania stref ochrony konserwatorskiej „A” (strefa rekonstrukcji historycznego układu urbanistycznego), „B” (strefa ochrony zachowanych elementów zabytkowych), „K” (strefa ochrony krajobrazu), „E” (strefa ekspozycji zabytkowego zespołu miejskiego), „W” (strefa ochrony relikwów archeologicznych) i „OW” (strefa obserwacji archeologicznych), którym przypisane były pewne modelowe wytyczne konserwatorskie. Przez lata zarówno służby ochrony zabytków jak i projektanci przyzwyczaili się do stosowania tej terminologii, uznali ją za oczywistą. Jednakże to, co jest użyteczne w badaniach naukowych (jednolita metodologia), nie odpowiada aktualnym regulacjom prawnym. Zatem stosowanie jej w ustaleniach planów miejscowych wykracza poza delegację przepisów prawa.

Wprowadzenie wymienionej systematyki stref konserwatorskich jest możliwe po wcześniejszym, jednoznacznym zdefiniowaniu ich w treści uchwały, gdyż nie można powoływać się na terminologię oraz regulacje (ograniczenia, zakazy i nakazy) nie funkcjonujące w obiegu prawnym, a jedynie - co najwyżej - w studialnych pracach dot. środowiska kulturowego. Jednakże treść zasad obowiązujących w poszczególnych rodzajach stref nie da się przenieść wprost do ustaleń planu miejscowego, ponieważ nie mają one znamion prawa. Nie można bowiem bez uznaniowej oceny jednoznacznie stwierdzić, czy są one wypełniane, czy nie.

Na przykład nie można jednoznacznie określić, czy nowy obiekt harmonizuje czy nie harmonizuje z otoczeniem.

§8

W planach miejscowych nie mogą się znaleźć ustalenia, w których treści znajdują się odniesienia do dokumentów lub opracowań konserwatorskich nie będącymi aktami prawa powszechnie obowiązującego, w tym do gminnej ewidencji zabytków, do uchwały rady gminy w sprawie utworzenia parku kulturowego i do gminnego programu opieki nad zabytkami.

Komentarz

W planach miejscowych należy uwzględniać treści zawarte w wymienionych w §8 dokumentach nie będących aktami prawa powszechnie obowiązującego gminną. Nie można jednak odwoływać się do nich poprzez przywoływanie ich nazw i cytowanie treści. Treści zawarte w ewidencji mają charakter informacyjny i nie mogą być przedmiotem prawa miejscowego. Treści zawarte w programie ochrony mają określać przedsięwzięcia mające na celu ochronę zabytków i nie mieszczą się w zakresie planu miejscowego.

§9

W planie nie mogą się znaleźć treści określające zasady i intencje postępowania lub uzasadniające przyjęte ustalenia, w tym na przykład:

- 1) stwierdzenia priorytetu działań konserwatorskich nad innymi działaniami;
- 2) dążenia do usunięcia obiektów dysharmonizujących;
- 3) zmierza się do zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania;
- 4) zabudowa powinna nawiązywać formami współczesnymi do lokalnej tradycji budowlanej.

Komentarz

Zasady, wyjaśnienia intencji i uzasadnienia nie mają znamion przepisów prawa miejscowego.

Opracował

dr hab. inż. arch. Tomasz Ossowicz

we współpracy z mgr inż. arch. Markiem Wilandem

z wykorzystaniem materiałów przygotowanych przez

mgr inż. Grzegorza Kosturka i

mgr inż. arch. Marię Sarnik-Konieczną